

PROJEDEN UYGULAMAYA MESLEKİ EĞİTİMİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ (MEGEP) (Afyonkarahisar İli Örneği)

İsmail GÖK*

Özet

Türkiye, dünyanın önde gelen ekonomileri arasında rekabet edebilirliği ve Avrupa Birliği'ne giriş bağlamında Mesleki Teknik Eğitim Sisteminin entegrasyonunu sağlayabilmesi açısından önemli olan Mesleki Teknik Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi(MEGEP)'ni hayata geçirmiştir. Bu çalışmada, projeden uygulamaya geçişte MEGEP'le ilgili uygulayıcıların görüş ve önerileri, geliştirilen anket maddeleri ile alınmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, MEGEP'in uygulanmasını üstlenecek teknik öğretmen ve okul yöneticilerine projenin yeterince tanıtılmadığı, ilgililerin modül içeriklerinden habersiz oldukları ve modüler sisteme geçilmeden MEGEP'in uygulamasının aksaklıklara yol açacağı ortaya çıkmıştır. Unutulmamalıdır ki; proje uygulanabilirliği ve geleceği uygulayıcılara bağlıdır. Mesleki teknik eğitimde kaliteyi artıracak olan MEGEP ile yeterli alt yapı oluşturularak, uygulayıcıların eğitimi de sağlanarak istenilen amaca daha kolay ulaşılabilmektedir.

Anahtar Sözcükler: MEGEP, Mesleki teknik eğitim, proje uygulamaları

Giriş

Son yıllarda dünyada ekonomik alanda büyük değişiklikler gerçekleşmiş, buna paralel olarak ülkemizde de çalışma hayatının her alanında değişikliklere ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır. Bu anlamda eğitimin; ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmedeki rolü ve önemi artmıştır. Ortaöğretimin, özellikle de meslekî ortaöğretimin mevcut yapısını ve içeriğini gözden geçirmek zorunlu hale gelmiştir.

Bu doğrultuda yapılan gözden geçirme ve yapısal değişiklikler esnasında ülkemizdeki eğitimin mevcut durumu ile gelişmiş ülkelerdeki meslekî ortaöğretimdeki uygulamaların incelenmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda gelişmiş ülkelerdeki örneklerin ülkemize özgün hale getirilerek uygulanabilmesi için meslekî ortaöğretim sistemini oluşturan unsurlarda (hedefler, içerik, eğitim durumları, yöntem ve teknikler, değerlendirme sistemi) bilinen rutin (sıradan) değişikliklerin ötesinde yeni ve özgün program tasarımlarının hazırlanması gerekmektedir(MEB 2006).

* Afyonkarahisar Merkez Endüstri Meslek Lisesi Öğretmeni, MEGEP Alan Uzmanı-Değişim Önderi

Aslında bu meslekî eğitimde bir reform yapılması gerektiğini göstermektedir. Tasarlanan bu reformun temellerini şu şekilde sıralamak mümkündür:

- İş piyasasının ihtiyaçlarına uygunluk
- İş piyasasında verimliliğin artması için uygun insan kaynaklarının oluşturulması
- Uluslar arası denkliği olan meslekî eğitim programlarının hazırlanması
- Programların esnek bir yapıya kavuşturulması
- Yatay ve dikey geçişlere imkân tanınması
- Öğretimde bilgi işlem teknolojilerinin ve bireysel öğretim yöntemlerinin kullanılması
- Meslekî eğitim programlarının yerel ihtiyaçlara cevap verebilecek bir yapıya kavuşturulması

Ülkemize özgü öğretim programlarında yapılacak değişikliklerde yukarıda sayılan ilkeler doğrultusunda düzenlemeler yapılması, meslekî eğitimin iş hayatından kopuk ve sektör ihtiyaçları dışında ilgisiz elemanlar yetiştirmesinin önüne geçilmesi zorunlu hale gelmiştir.

Bu zorunluluk iş piyasasının ihtiyaçlarına cevap verebilen, esnek bir yapıya sahip, uluslar arası standartlara uygun programların hazırlanmasını gerektirmektedir. İşte Türkiye’de uzun süredir iş gücünün niteliğini yükseltmek ve ekonominin tüm sektörlerinde istihdam imkânlarını artırabilmek için mesleki eğitim sistemini geliştirmeye çalışmaktadır. Bu çaba, Türkiye’nin dünyanın önde gelen ekonomileri arasında rekabet edebilirliği ve Avrupa Birliği’ne giriş bağlamında daha da anlamlı hale gelmektedir (MEB 2006).

Türkiye’nin bu alandaki çabalarını desteklemek amacıyla 1999 AB Helsinki Zirvesi’nde Türkiye’nin MEDA fonlarından yararlandırılması kararlaştırılmıştır. Bunun sonucunda Türkiye, ekonomisinin iş gücü ihtiyacıyla, mesleki ve teknik okullarının çıktıkları arasındaki boşluğu kapatabilmek amacıyla bazı proje fikirleri geliştirmiştir. Bu yöndeki ilk adım olarak, 4 Temmuz 2000 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Birliği arasında Türkiye’deki Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesinin (MEGEP) anlaşması (DG1A-D/MEDTQ/04-98) imzalanmıştır (MEB 2006).

Projenin teknik yardım ekibi 30 Eylül 2002 tarihinde çalışmalarına başlamıştır. MEGEP’in süresi beş yıldır; ilk altı ayı başlangıç dönemi, geri kalan 4,5 yıllık süre ise uygulama dönemi olarak ayrılmıştır. Projenin toplam bütçesi 58,2 milyon eurodur; bunun 51 milyon euroluk kısmı AB tarafından sağlanan hibe, geri kalan 7,2 milyon euroluk kısmı ise Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’nin yerel katkısıdır. MEGEP’in hedefleri şöyle sıralanmıştır (MEB 2006):

- Mesleki eğitim sisteminin nitelik ve uygunluğunun geliştirilmesi
- Kamu kurumları, toplumsal ortaklar ve işletmelerin kurumsal kapasitelerinin ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde güçlendirilmesi
- Reform sürecinin uygulanmasına yerel oyuncuların da dahil edilmesi yoluyla sistemin yerelleşme sürecinin hızlandırılması

Söz edilen projenin başlıca etkinlik alanları ise;

- Mesleki eğitim reform organlarının oluşturulması
- İş piyasası gereksinim çözümlemesi
- Meslek standartlarının geliştirilmesi ve eğitim standartlarının geliştirilmesi
- Ulusal yeterlilik sisteminin geliştirilmesi
- Mevcut öğretim programlarının gözden geçirilmesi
- Türkiye için bir Yaşam Boyu Öğrenme kavramının geliştirilmesi, olarak belirtilmiştir (MEB 2006).

Proje mesleki teknik eğitimi ilgilendiren yeniliklerin ve değişimi içeren konu başlıklarının Mesleki Eğitim reform organlarının oluşturulması, İş Piyasası Gereksinim Çözümlemesi, Meslek Standartlarının Geliştirilmesi, Eğitim Standartlarının Geliştirilmesi, Ulusal Yeterlilik Sisteminin Geliştirilmesi, Mevcut öğretim programlarının gözden geçirilmesi, Türkiye için bir Yaşam Boyu Öğrenme kavramının geliştirilmesi gibi çalışmaları kapsamaktadır. Kısaca MEGEP, Türkiye’deki mesleki eğitim sisteminin pek çok önemli ihtiyacını ele almakta ve bir dizi çıktı oluşturmayı amaçlamaktadır.

Mesleki ve teknik eğitim müfredat programları sekiz yıllık ilköğretim sonrası dört yıl esasına göre tasarlanmıştır. 9. sınıfın dersleri tüm genel, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında ortaktır. Dolayısı ile dokuzuncu sınıfta genel ve mesleki eğitim kavram ayrım yoktur. 9. sınıfın sonunda öğrenci ilgi duyduğu alanı belirler ve 10. sınıfta bu alanda eğitim-öğretime başlar. Programın temel yapısı oluşturulurken 9 ve 10. sınıflarda ortak dersler ile alan ortak dersleri, 11 ve 12. sınıflarda ise dallara özel derslerin öncelikli olarak okutulması planlanmıştır. Bu derslerin içerikleri belirlenirken ulusal ve uluslar arası iş gücünden beklenen temel yeterlikler, sektör araştırmaları ve mesleki yeterlikler dikkate alınmıştır.

Alanda yer alan tüm dallara yönelik ortak yeterlikleri kazandıran dersler ağırlıklı olarak 10 ve 11. sınıfta verilmektedir. 12. sınıfta diplomaya götüren dala ait yeterlikleri içeren dersler yer almaktadır. 10. sınıfın sonunda, bölgesel ve sektörel ihtiyaçlar, okulun donanımı, öğretmen ve fiziki kapasitesi ile öğrencilerin mesleki yeterlikleri de dikkate alınarak dal seçimi yapılır. Öğrencilerin alan ve dal seçimlerinde bölgesel istihdam olanakları dikkate alınmaktadır. 10. sınıflarda öğrencilerin hangi mesleğe yöneleneceğini belirleyecek bazı kriterlerde göz önüne alınarak (ilköğretim diploma notu, rehber öğretmenin görüşü, öğrencinin ilgi alanı vb.) öğrenci kriterleri hangi alana uyuyorsa o alana kayıt yapılması sağlanacaktır. 10. sınıfı tamamlayan öğrenci 11. sınıfta ise dallardan birini seçmek zorundadır. Bu doğrultuda 12. sınıfta da eğitimi gördüğü dalda sektör çalışması yapacaktır. Mezun olan öğrenci alanda diploma dalda ise uzmanlık sertifikası olarak mezun olacaktır.

Her okul sektör beklentilerini, değişen koşulları ve mesleklerin gelişimini programa yansıtabilir. 10. sınıfta alan ortak dersleri içerisinde tüm dallar ile ilgili modüllerin yer aldığı derste; öncelikle okulda açılacak dallara özgü modüller uygulanabilir. Gerekğinde 11 ve 12. sınıfta mesleğe özgü dersler, modüller ve modül içerikleri değiştirilip geliştirilebilir. Bu değişiklikler, koordinatör öğretmen, zümre öğretmenleri, sektörden meslek elemanları ve ilgili bakanlık birimleri ile işbirliği içinde yapılmaktadır.

Haftalık Ders Çizelgelerinde; ortak dersler, alan/dal dersleri ve seçmeli dersler belirtilmiştir. Alan/dal dersleri modüllerden oluşmaktadır. Bu derslerdeki her modülün içeriğini öğrencilere kazandırmak için tasarlanan toplam öğrenme süresi 40 saat olarak planlanmıştır. Bu süre; öğretmen rehberliğinde ve öğrencinin kendi kendine çalışacağı süreleri kapsamaktadır. Örneğin 40/32 olarak belirlenmiş bir modülün; 32 saati öğretmen rehberliğinde çalışılacak süreyi, kalan 8 saat ise öğrencinin kendi kendine bağımsız olarak çalışacağı süreyi göstermektedir. Programı tamamlayarak mezun olan öğrenci, iş hayatına yönelebilir veya yüksek öğrenime devam edebilir. Öğretim programının herhangi bir yılından ayrılan öğrencinin kazandığı yeterlikler, sertifika programlarında değerlendirilir. Programlar, uluslararası meslek sınıflandırması doğrultusunda, meslek standartları, eğitim standartları ve mesleklerin yeterliklerine göre hazırlanmıştır. Uygulamada bu standartlar ve yeterlikler sürekli dikkate alınmaktadır.

Yeni program yaklaşımı bir örnekle açıklamak istenirse 58 geniş alandan biri olan Makine Teknolojisi alanı; Eski sistemde endüstri meslek liseleri Makine, Bilgisayar Destekli Endüstriyel Modelleme (Ahşap Modelleme), (Metal Modelleme), (Plastik Modelleme), Bilgisayarlı Nümerik Kontrol (Cnc), Kalıp, Konfeksiyon Makineleri Bakım Ve Onarımı, Makine Ressamlığı, Mermer Teknolojisi, Model, Tesviye, Endüstriyel Mekanik bölümleri bir ortak alan altında toplanmıştır (MEB 2006). ISCED 97'ye göre uyarlanan bu bölümler alan ve dal olarak, 521 İsced kodu ile Mekanik ve Metal İşleri Makine Teknolojisi Alanını oluşturmuştur. Bu alan da Bilgisayarlı Makine İmalatı, Bilgisayar Destekli Endüstriyel Modelleme, Bilgisayar Destekli Makine Ressamlığı, Mermer İşlemciliği, Makine Bakım Onarım dallarına ayrılmıştır. Mesleki eğitim okulunda 9. sınıfa başlayan bir öğrencinin, dokuzuncu sınıfta ortak dersleri alarak 10. sınıfa geçtiğinde, yukarıda belirtilen kriterler dikkate alarak Makine Teknolojisi alanına kayıt olur. 10. sınıfa başlayan öğrenci 11. sınıfta yukarıda belirtilen 6 dal programından birini seçmektedir. Bu dalların okullarda açılabilmesi içinde donanım ve dalda yeteri kadar öğretmenin hazır olması gerekmektedir. Daldan birini seçerek 11 sınıfı tamamlayan öğrenci 12. sınıfta seçilen dal programının ağırlıklı olduğu sektörde saha eğitimine çıkar. Eğitim öğretim sonunda mezun olan öğrenci Makine Teknolojisi alanında diploma, seçtiği dalda sertifika alarak mezun olur (MTE Yönetmeliği R.G.27003)

Yeni program yaklaşımının getirdiği diğer bir husus ise modüler sistemdir. MEGEP program yapısı modüler öğretim sistemine göre hazırlanmıştır. Modül; bireysel öğretimi esas alan, mesleğin bir parçasını kapsayan ve bir yeterlik kazandıran, bir araya geldiğinde mesleğin bir işini oluşturan öğretim materyalidir (Demirel, 2000). Modül, öğrencinin kendi hızında ilerlemesine, kendi kendini değerlendirmesine imkân sağlar. Geleneksel öğretimde program içeriği; konu, ünite ve derslerden oluşurken, modüler öğretimde içerik; modüllerden oluşmaktadır. Geleneksel eğitim programının yapısı (içeriği değil) bir yıl boyunca öğretmenlerin görevlerini ve öğrencilerin etkinliklerini belirler. Toplumun talepleri dikkate alındığında bunun az çok modası geçmiştir. Bu geleneksel sistem esnek, etkin ve verimli değildir ve çok da pahalıdır. Sistem bazen belli sosyal grupların katılımını engeller. İnsanların maruz kaldıkları bilgi yoğunluğuna bakıldığında, izole bir öğrenme süreci öğrencinin bütünsel gelişimine katkıda bulunmaktan çok, ket vuracaktır. Eğitim programının yapısının çok daha uygun düzenlenmesi gerekir. Belirli (eğitsel, sosyal, ekonomik) sınırlar içerisinde öğrenci istediği konuyu, istediği yerde ve kendine uygun bir hızda

öğrenebilmelidir. Modern iletişim araçları buna olanak tanımaktadır. Eğitsel amaçları toplumun, endüstrinin ve hizmet kurumlarının taleplerine uygun olarak düzenlemek, eğitim programının esnek yapıda olmasını gerektirmektedir. Eğitim Programının modüler hazırlanması iyi bir seçenek olabilir. Fakat unutulmamalıdır ki modüler program, geleneksel programların parçalara bölünmesinden ibaret değildir.

Mesleklerin sürekli gelişmesi ve daha karmaşık bir yapıda bulunmaya başlaması nedeniyle, mesleki yeterliklerin geniş tabanlı bilgilere, becerilere ve tavırlara dayalı olması ve programların buna göre geliştirilmesi gerekmektedir. Programların modüler esasa göre, yeterliğe dayalı olarak bir bütünlük içinde, meslek standartları ve eğitim standartları doğrultusunda geliştirilmesi bu ihtiyaca cevap verecektir. Modüler program yaklaşımı, değişikliklere çabuk uyum sağlaması, esnek olması, yatay ve dikey geçişlere imkân sağlaması nedeniyle tercih edilmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türk Milli Eğitim Sisteminde son yıllarda yaşanan yeniden yapılanma sürecinde gerçekleştirilen AB Projeleri(MEGEP) ile desteklenen çalışmaların uygulayıcıları olan atölye ve meslek dersleri öğretmenleri tarafından algılanma ve benimsenme düzeyini belirleyerek özellikle eğitim yatırımlarında eğitim sisteminin geleceğinin verimli olarak planlanmasını sağlamaktır.

Araştırma Problemi

Milli Eğitim sisteminde gerçekleştirilen proje ve yeni uygulamaları hayata geçirenlerin öğretmenler ve okul yöneticileri olduğu göz önüne alınarak bu yenilikleri mesleki teknik eğitim kurumları atölye ve meslek dersleri öğretmenleri ile okul yöneticilerinin algılanma ve benimsenme düzeyi nedir? Şeklinde ifade edilmiştir.

Araştırmanın Önemi

Türkiye iş gücü niteliğini yükseltmek ve ekonominin tüm sektörlerinde istihdam imkânlarını artırabilmek için mesleki eğitim sistemini geliştirme çalışmalarını gerçekleştirdiği bir dizi mesleki eğitimi güçlendirme projeleri ile sağlamaya çalışmaktadır. Projelerin başarılı olması ve sisteme entegre edilmesi safhasında uygulayıcılar olan öğretmen ve yöneticilerin olumlu yönde katkısı ile olacağı bir gerçektir. Yeni bir yapılanma içerisinde bulunan Türk Milli Eğitim Sistemine bu anlamda ışık tutması ve bir boşluğu doldurması bakımından önemlidir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Mesleki ve Teknik Öğretim okullarındaki öğretmenlere yönelik Mesleki Teknik Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi(MEGEP) etkinliklerinin değerlendirmesinin amaçlandığı bu araştırma tarama modelinde desenlenmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın kapsamını, Afyonkarahisar merkezinde bulunan Merkez ve Gazi Teknik ve Endüstri meslek liseleri ile mesleki eğitim merkezinde çeşitli branşlarda atölye ve meslek dersleri öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmaya Afyonkarahisar Merkez Endüstri Meslek Lisesi'nden 45, Gazi Endüstri Meslek Lisesi'nden 30, Afyonkarahisar Mesleki Eğitim Merkezi'nden 9 olmak üzere toplam 84 öğretmen ve yönetici gönüllü olarak katılmıştır.

Sınırlılıklar

1. Araştırma Afyonkarahisar il merkezine bağlı mesleki teknik eğitim kurumlarında görev yapan atölye ve meslek dersleri öğretmenleri ile sınırlıdır.
2. Araştırma süre bakımından 2006-2007 öğretim yılının güz dönemini kapsamaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veriler, (GÖK vd(2006)) geliştirmiş olduğu anket sorularına katılımcıların verdiği cevaplardan oluşmuştur. Ankette toplam 31 adet soru sorulmuştur. Anketin birinci bölümünde isim verilmeksizin ankete katılanların kişisel bilgileri istenmiştir. İkinci bölümde MEGEP'i tanımaya ilişkin sorular yöneltilmiştir.

Bu form 5'li açıklanmalı tip ölçek şeklinde düzenlenmiştir. Programın her bir boyutuna ilişkin nitelikleri ve önerileri katılımcıların ne derece yeterli buldukları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu da, katılımcılardan, (1) Kesinlikle katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsız, (4) Katılıyorum, (5) Tamamen katılıyorum şeklinde kendi görüşlerine uygun olan birini işaretlemeleri istenerek yapılmıştır. Öğretim programı geliştirmeye ve hizmet içi eğitime katılımı teşvik yönündeki sorulara da evet veya hayır şeklinde cevaplamaları istenmiştir. Ayrıca anketin sonuna, katılımcıların belirtmek istedikleri diğer görüş ve önerileri yazmaları için bölüm konmuştur. Görüşme formunda derecelemelerin her bir birimine puan değeri verilerek elde edilen veriler sayısal bir niteliğe dönüştürülmüştür. Verilerin analizinde bu sayısal değerler kullanılmıştır. Verilere ilişkin aritmetik ortalama hesaplamaları Excel paket programından yararlanılarak yapılmıştır.

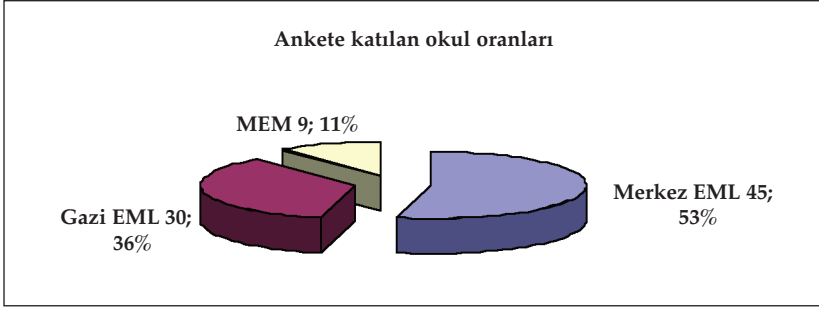
Geliştirilen formdaki ölçek 1 ile 5 arasında değerlendirilmiştir. Ölçekte yer alan aralıkların eşit olduğundan hareketle 4 temel aralık olduğu için, bu aralıkların içinde yeterlik düzeyinin hangi noktalarının geldiğini belirlemede (boşluk sayısı/seçenek sayısı) $4/5=0,8$ değeri bulunmuştur ve çıkan sonuç 1'e eklenerek yeterlik düzeyleri belirlenmiştir. Her bir derece aralığı için bulunan değerler şöyledir; Kesinlikle katılmıyorum(1-1,80), Katılmıyorum (1,81-2,60), Kararsız (2,61-3,40), Katılıyorum (3,41-4,20), Tamamen katılıyorum (4,21-5,00).

Veriler tablolar halinde sunulmuştur. Tablolarda önemli görülen sorularla en uç değerlere sahip olan soruların aritmetik ortalamaları ve her bir tablonun genel aritmetik ortalama sonucu belirlenerek aritmetik ortalamalar üzerinden bulgular verilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde toplanan verilerin istatistiksel analizleri yapılarak, oluşturulan tablolar ve açıklamalar yer almaktadır. Çizelgelere istatistiksel analizler sonucunda elde edilen ortalamalar yansıtılmıştır.

Hazırlanan anketin cevaplandırılmasında meslek liselerinde görev yapan teknik öğretmenler ele alınmıştır. Şekil 1.' de çalışmaya katılanların okulların yüzdelik dilimleri ve frekans değerleri verilmiştir.

Şekil 1. Ankete cevap veren katılımcıların oranları

Anket formu 84 kişiye gönderilmiş olup cevaplayanların oranı % 9 Mesleki Eğitim Merkezi Öğretmenleri, %36 Gazi EML öğretmenleri ve %53 Merkez EML öğretmenlerinden oluşmaktadır.

Katılımcıların MEGEP'in amacı ve içeriğini uygulamaya geçişte tanıyıp tanımadığını öğrenmeye yönelik olan sorulara verdiği cevapların aritmetik ortalaması (x) alınmış ve çizelge 1.1'de verilmiştir.

Çizelge 1. MEGEP(Mesleki Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi) İle İlgili Görüşleri

Sorular	Ortalama
1.MEGEP' in içeriğini yeterince tanıyorum	3,32
2.MEGEP proje aşamasından uygulamaya geçişte yeterince tanıtıldı	2,36
3.MEGEP toplumun ve okulun beklentilerine cevap verebilir niteliktedir	3,01
4.Sektörün ihtiyaçlarını dikkate almaktadır.	3,35
5.Yerel ihtiyaçlara duyarlıdır	3,16
6.Mevcut şartlarda gerçekleştirilebilir durumdadır.	2,87
7.Alan/Dal özelliklerine uygun durumdadır.	3,27

Buna göre görüşler, 2,36 ile 3,35 arasında değişmektedir. Öğretmenlerin "MEGEP'in proje aşamasından uygulamaya geçişte yeterince tanıtıldı" görüşüne 2,36 ortalama ile katılmayarak, MEGEP'in tanıtım eksikliğini belirtmişlerdir. "Sektörün ihtiyaçlarını dikkate almaktadır" görüşüne 3,35 ortalaması ile katıldıklarını belirtmişlerdir. MEGEP modül içeriklerinin sektör taraması yapılarak hazırlanması sonucu ortaya çıkmasının bir göstergesi olarak kabul etmek mümkündür.

MEGEP içerik boyutu, öğretmenleri yakından ilgilendirmektedir. Eski sistemde konular, üniteler iş ve işlemleri oluşturan birimler MEGEP'te modül içerikleri ve yazılan modüllere karşılık gelmektedir. Çizelge 1.2'de öğretmenlerin içerik boyutuna ilişkin yeterliğini gösteren ortalamalar verilmiştir.

Çizelge 1.2 MEGEP İçerik Boyutunun Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Sorular	Ortalama
1.Hazırlanan modülleri konusunda uzman kişiler hazırlamıştır.	2,82
2.Alan/Dal modülleri orta öğretim düzeyindedir	3,48
3.Birbiri ile ilişkili modüller yer almaktadır.	3,61
4.Modüller kolaydan zora doğru sıralanmıştır.	3,43
5.Modüller öğrencilerin kendi kendilerine öğrenmelerini sağlayacak niteliktedir.	2,83
6.Modüller öğrencilerin kendilerini geliştirmeye yönlendirecek şekilde düzenlenmiştir.	3,02
7.Modüller ilgili alanların dışına da taşmıştır.	2,75
8.Modüller teknolojik ve bilimsel gelişmelere açık değildir.	2,59
9.Mesleğe hazırlayıcı niteliktedir.	3,33
10.Öğrencileri yüksek öğretime hazırlayıcı niteliktedir.	2,58

“Modüller teknolojik ve bilimsel gelişmelere açık değildir” görüşüne 2,59, “Öğrencileri yüksek öğretime hazırlayıcı niteliktedir” görüşüne 2,58 ortalama ile katılmadıklarını belirtmişlerdir.

MEGEP’ in hedefine ulaşmasının uygulayıcılarla işbirliği içerisinde projenin yürütülmesi ve uygulamaya geçilmesine bağlı olduğu gerçeğinden yola çıkılarak hazırlanan sorulara verilen cevapların aritmetik ortalaması(x) alınmış çizelge 1.3’te verilmiştir.

Çizelge1.3 MEGEP-Uygulayıcılar İşbirliği Boyutunun Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin dağılımı

Sorular	Ortalama
1.MEGEP hazırlık safhasında öğretmen görüşlerine yer vermiştir.	2,29
2.Modül içeriklerini biliyorum.	3,2
3.Öğretmenler, modüllerdeki konuları verebilecek donanımdadır.	3,37
4.Modüllerin uygulanması için uygulayıcılara hizmet içi eğitim verilmelidir.	4,27
5.Okulların mevcut atölye donanımları yeni programın uygulanması için yeterli değildir	3,82
6.Yeni sistem EML öğrenci sayısını düşürmüştür	3,94

“Modüllerin uygulanması için uygulayıcılara hizmet içi eğitim verilmelidir” görüşüne 4,27 gibi bu bölümün en yüksek ortalamasını vererek bu görüşe tamamen katılmalarını belirtmişlerdir. “Okulların mevcut atölye donanımları yeni programın uygulanması için yeterli değildir” görüşüne 3,82, “Yeni sistem öğrenci sayısını düşürmüştür” 3,94 ortalamaları ile katılmalarını belirtmişlerdir.

Atölye ve meslek dersleri öğretmenleri ile yöneticilerin modüler öğretim sistemini gerçek anlamı ile tanınması ve benimsemesi projeden uygulamaya geçişte ve

geleceğine ilişkin tavır tutumlarına bağlı bulunduğu ilkesinden hareketle hazırlanan her bir niteliğin aritmetik ortalaması (x) alınmış ve çizelge 1.4' te verilmiştir.

Çizelge 1.4 Modüler Öğretim Sisteminin Geleceğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Sorular	Ortalama
1.Modüler Öğretim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim	3,02
2.Modüler öğretim sistemine(kredili sistemle beraber) geçilmelidir.	3,83
3.MEGEP sınıf geçme sistemine uygundur.	2,29
4.MEGEP öğrencilerin önlerine daha fazla branşlaşma seçenekleri sunmuştur.	3,75
5.MEGEP ile çağın gerektirdiği yenilikler göz önünde bulundurulmuştur.	3,46

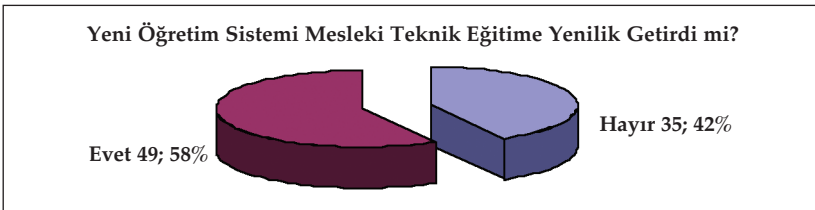
“Modüler öğretim sistemine(kredili sistemle beraber) geçilmelidir” görüşüne 3,83 ortalama ile katıldıklarını ve “ MEGEP sınıf geçme sistemine uygundur” görüşüne 2,29 ile katılmadıklarını belirterek gerekli mevzuatın MEGEP ihtiyaçlarına uygun olarak düzenlenmeden uygulamaya geçildiği anlaşılmaktadır.

Anketin son kısmında öğretmenlere MEGEP ve uygulanması ile ilgili olarak hizmet içi türünde eğitim programı düzenlenirse katılır mısınız? Sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar şekil1.2'de verilmiştir.

Şekil 1.2 Hizmet içi katılım oranı

Yeni öğretim sistemi mesleki teknik eğitime yenilik getirdi mi? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar şekil 1.3'de verilmiştir.

Şekil 1.3 MEGEP'in mesleki teknik eğitime katkısı

Son olarak öğretmenlere “kendinizi yeniliklere açık kabul ediyor musunuz” diye sorulduğunda 84 kişinin tamamı evet cevabını vermişlerdir.

Tartışma ve Sonuç

MEGEP proje aşamasında çeşitli bölgelerden 30 il ve 105 pilot okul seçilerek uygulamaya geçilmiştir. Bu 105 seçilmiş pilot kuruma, Bakanlık ve sosyal ortaklar tarafından geliştirilecek programları uygulamaya hemen geçmek suretiyle sistemin olumlu yönlerini ve aksaklıklarını belirlemişlerdir. Ancak Türkiye çapında okullarda bir günlük sunu ile projenin uygulamaya geçildiği hafta MEGEP tanıtılmıştır. Bu da çok yetersiz kalmıştır. Modüllerin uygulanması için uygulayıcılara hizmet içi eğitim verilmelidir görüşüne öğretmenler 4,27 gibi yüksek ortalamayı vererek bu görüşe tamamen katılımlarını belirtmişlerdir. Bu hizmet içi eğitim, alanlar bazında Türkiye'deki pilot okullarda düzenlenmesi öğretmenlerin uygulamayı yerinde görmeleri ve meydana gelebilecek aksaklıkları önleme açısından faydalı olacaktır.

MEGEP'in proje aşamasından uygulamaya geçişte yeterince tanıtılmadığı, öğretmenlerin anketlere verdikleri cevaplarda görülmektedir. Proje aşamasında ve uygulamaya geçişte öğretmen görüşlerine yeterince yer verilmediğinden şikayet etmekle beraber, pilot okul öğretmenlerinin görüşlerine yer verildiği muhakkaktır. Sorun teknik öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun bu projeden ve uygulamaya geçileceğinden habersiz olmalarıdır. Ülkenin mesleki ve teknik eğitiminin geleceğini belirleyen bu gibi projelerde uygulamaya geçiş devresinde en azından bir veya iki haftalık hizmet içi eğitim programları düzenlenerek projenin amacı, içeriği ve uygulaması tam olarak öğretilmelidir.

MEGEP sektörün ihtiyaçlarını dikkate almıştır. Bunun için sektör taraması yapılarak iş piyasası ihtiyaç analizi düzenlenmiş, meslek standartlarının oluşturulması sonucu modül içerikleri ortaya çıkarılmıştır. "MEGEP'in sektörün ihtiyaçlarını dikkate almıştır" görüşüne öğretmenler anket uygulamasında verdiği cevaplarda katılımları ile göstermişlerdir.

Proje içeriklerinin, toplumun ve okulun beklentilerine cevap verebilme durumunun net olarak anlaşılmadığı, öğretmenlerin bu görüşlere verdiği kararsızlık görüşlerinin yoğunluğundan anlaşılmaktadır. Modül içeriklerinin hazırlanmasında görev alan öğretmenler bir haftalık hizmet içi eğitimlerden sonra sektör taraması, ihtiyaç analizi ve meslek standartlarının oluşturulmasında görev almışlardır. Buradaki önemli eksiklik alanları ilgilendiren, sektörün yoğun olduğu yerlerde yeterince sektör temsilcileri ile işbirliğine gidilememiş olmasıdır. Meslek standartları hazırlamak modül içeriklerini oluşturmanın temel ve en önemli aşaması olmakla beraber birkaç işletmeye gidip anket düzenlemekten ileriye gidememiştir. Meslek standartları hazırlanırken, üniversite, sektör temsilcileri ve öğretmenler işbirliği içerisinde program geliştirme tekniklerine uygun olarak çalışmalıdırlar.

Modüllerin içerikleri incelendiğinde bazılarının modül özelliğinden çıkıp kitap haine geldiği görülmektedir. Burada modül içeriklerinin hazırlanırken öğretmenlerin geleneksel eğitim sisteminin etkisinden kurtulamadıkları anlaşılmaktadır. Modül, bireysel öğretimi esas alan, mesleğin bir parçasını kapsayan ve bir yeterlik kazandıran, bir araya geldiğinde mesleğin bir işini oluşturan öğretim materyalidir. Modüllerin hazırlanmasında alan öğretmenleri görev almışlardır. MEB yazılacak modülleri okullara duyurarak modül hazırlamak isteyen öğretmenleri üç günlük eğitimden sonra görevlendirmiştir. Modül yazımı ayrı bir uzmanlık işidir. Bu işi yapan alanında uzman öğretmenler mevcuttur. Ancak yukarıda sayılan, üniversite, meslek kuruluşları, özel sektör meslek elemanları vs. modül hazırlanmasında görev almamıştır. Modül yazımı için gerekli teşebbüsler ve tanıtım yetersiz kalmıştır. Modül yazım ekibi, alan

öğretmenleri, sosyal taraflar ve sektör temsilcileri, meslek elemanları, Türk dili uzmanları, alan uzmanları (Üniversite), yabancı uzmanlar, tasarım uzmanları, program geliştirme uzmanları, ölçme ve değerlendirme uzmanları ile iş birliği içinde modülleri yazmalıdırlar. Ayrıca modül yazacak eğiticiler araştırmacı, sektör deneyimi olan, öğretmenlik deneyimi olan, alanında yeterli donanıma sahip, ekip halinde çalışabilen, bilgisayar, iletişim araçları, vb. kullanan kişilerden oluşmalıdır.

Öğretmenler, okulların mevcut atölye donanımları yeni programın uygulanması için yeterli değildir görüşüne 3,82 ortalaması ile katılımlarını belirtmişlerdir. Modül içerikleri incelendiğinde gelişen teknolojiye paralel olduğu ancak bu bilgi ve becerileri okullardaki mevcut atölye ve donanımlarla vermenin hayali olacağı bir gerçektir. Ancak modüler sisteme geçilmesi durumunda yerel imkânlar, işletmelerden faydalanma imkânı doğacağından bu imkânsızlık giderilebilecektir. Bu da MEB ile özel sektör meslek kuruluşları arasında imzalanacak protokol ile yapılması gerekli görülmektedir. İşletmelerde yapılacak mesleki eğitimin işletme işleyişine olumsuz yansımaması ve işletme düzenini olumsuz etkilememesi işletme tarafından istenecek bir durum olduğu unutulmamalıdır. MEGEP 105 pilot okula gerekli makine, teçhizat ve donanım alımını gerçekleştirmiştir. Alan öğretmenlerine hizmet içi eğitimi vermiştir. Ancak projeden uygulamaya ani bir kararla geçilerek okullardaki donanım, öğretmen hazır bulunuşluğu göz ardı edilmiştir. Burada fırsat ve imkân eşitsizliği ortaya çıkmaktadır. Atölye ve laboratuvar araç gereç ve donanımları modüllerin içeriklerine göre yeniden düzenlenmelidir. Bireysel öğrenmeye imkân verecek öğretim yazılımlarının geliştirilmesi gereklidir. Mesleki ve teknik eğitimi destekleyecek web sitesinin kurulması, öğretmen, öğretici personel ve öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine yönelik çabalarının desteklenmesi ihtiyaçtır.

“Öğretmenler modüllerdeki konuları verebilecek donanımdadır” görüşüne 3,37 ortalama ile kararsızlıklarını belirtmişlerdir. Doğal olarak teknolojiye uygun yeni iş ve işlemlerin eklenmesi bu konuları verecek öğretmenlerin konuya hakim olması gerekmektedir. Örneğin Ahşap Teknolojileri alanında bilgisayar destekli çizim modülünü, bilgisayar destekli çizim programını bilmeyen öğretmenin vermesi durumunda öğrencilere ve dolayısı ile mesleki teknik eğitimin gelişimine faydalı olacağı mümkün görülmemektedir. Bunun için de öğretmenlerin özel sektör-MEB ve üniversite işbirliği ile uzun süreli mesleki eğitime alınması zorunluluk haline gelmiştir. Yeni sistemle eğitim alanında görev yapan öğretmenlerin niteliklerinin geliştirilmesi için öğretmen yetiştiren kurumlar ile bakanlık arasındaki ilişkinin sürekliliğinin sağlanması gereklidir. Meslek liselerindeki programlar ile öğretmen yetiştirilen fakülter arasındaki programlar arasındaki uyumsuzluklar kaldırılmalıdır.

MEGEP yapısı modüler öğretim sistemine uygundur. Bu görüşe öğretmenler 3,83 ortalama ile katılmışlardır. Modüllerin esnek yapıda her yaş ve kademedeki bireylere sunulması modüler sistemle mümkündür. Sertifikalandırma, yatay ve dikey geçişlere uygunluk ta modüler sistemle mümkün olmaktadır. MEGEP ile şu anda mevcut sınıf geçme sistemi ile uygulamaya geçilmiştir. Birkaç modül birleştirilerek dersler oluşturulmuştur. Öğrencinin bir üst sınıfa geçmesi derslerdeki başarısına göre olmaktadır. Sertifika ve her yaştaki bireylere eğitim imkânı ve esneklik mümkün olmamaktadır. Sınıf geçme sistemi ile modüler sistemin karışımı bir sistem ortaya çıkmıştır. MEGEP ile gerekli yasal düzenlemeler yapılarak tam olarak modüler sistemle beraber uygulamaya geçilmelidir.

MEGEP ile mesleki teknik eğitime bir yenilik getirildiği ve çağın getirdiği yeniliklerin en azından öğretim programlarına yansıtıldığı görülmektedir. Bunu öğret-

menlerin anket maddelerine verdiği cevaplarda da görmek mümkündür. Öğretmenlerin MEGEP ve diğer yeni uygulamalarda hizmet içi eğitim programlarına katılımda istekli oldukları görülmektedir. Meslek dersleri öğretmenleri iş tecrübesine sahip olmalıdır. Bunun için işletmelerle ilişkiler geliştirilmelidir. Gönüllülük esasıyla ve işletmelere yeni yükler getirmeyip, teşvik uygulamak kaydıyla meslek dersleri öğretmenlerinin geçici süreyle işletmede mesleki kurslardan geçirilmesi düşünülebilir.

MEGEP'in uygulamaya geçişinde gerekli mevzuatın da tam olarak hazırlanmadan ve okul idarecileri bilgilendirilmeden uygulamaya geçildiği anlaşılmaktadır. Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumları'nın Alan ve Dallarından, hangilerinin uygulamalı dersler olduğunu belirten bir mevzuat hükmü bulunmamaktadır. Uygulamalı derslerin hangisi olduğu konusu çok önemlidir çünkü bu derslere öğrenci sayılarına göre birden fazla öğretmen girebilmektedir. MEGEP uygulamasında birlik-telik sağlanması ve aksaklıkların giderilmesi açısından gerekli mevzuat çıkarılmalıdır.

Proje ve yeni uygulamalar, bunları uygulayanların öğretmenler ve okul yöneticileri olduğu bilinci ile gerekli ön hazırlık ve tanıtım yapıldıktan ve görüşleri alındıktan sonra geçilmelidir. Bu insanın doğasında var olan yeniliklere direnç gösterme dürtüsünü de giderecek, uygulayıcıların motivasyonunu artıracaktır.

TİSK (2004) raporunda da belirtildiği gibi teknolojilerin büyük bir hızla geliştiği ve bilgi yoğunluğunun yaşandığı günümüzde gerek Avrupa Birliğine uyum sağlamak gerekse kalkınmayı sağlamak nitelikli insan gücü ve var olan kaynakların yerinde ve zamanında kullanılmasıyla doğrudan ilişkilidir. Günümüzde bir ülkenin refah seviyesinin yükseltilebilmesi ve ekonomik büyümesinin artırılması tümüyle o ülkenin rekabet gücüne bağlıdır. Rekabet avantajını yakalayabilmek ise yeni iş imkânlarını ve yaşam standartlarını geliştirmeye, yeni teknolojilerin kullanımına ve iyi eğitim görmüş işgücüne ve kaynakların iyi yönetilmesine bağlıdır(Rapor 2004).

Bu yönüyle yirmi birinci yüzyılın insanını; bilgi çağının gereklerine uygun, kaliteyi bir hayat tarzı olarak benimseyen, bilgiye hızla ulaşma yollarını bilen ve benimseyen, ekip çalışmasını ve öğrenmeyi öğrenen, bilimsel düşünme yeteneğine sahip, kişilik ve sosyal gelişimleri tamamlanmış olarak yetiştirilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- ALTIN, Recep (2008). **Mesleki Eğitim Sisteminde Yeni Eğilimler ve Modüler Sistem**, Mesut Matbaacılık, Ankara.
- DEMİREL, Özcan (2000). **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme**, Pegem A Yayınevi, Ankara.
- GÖK, İsmail (2004). **Mesleki Teknik Eğitimde Modüler Öğretim Sistemleri**, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Semineri), Afyonkarahisar.
- GÖK, İsmail (2005). **Mesleki Teknik Eğitim Alanına Müfredat Geliştirme Teknikleri ve Mermer Teknolojisi Programı için Bir Uygulama**, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyonkarahisar.
- GÖK, İ., TAŞGETİREN, S., (2006). **Mesleki Teknik Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi Değerlendirme Anketi**", Afyonkarahisar.
- MEB, (2006), MEGEP Projesi, Millî Eğitim Bakanlığı, <http://MEGEP.meb.gov.tr/mlo/ana.htm>, (9.11.2006)
- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu(TİSK), "Mesleki Eğitim Sistemimiz ve İşletmelerde Beceri Eğitimi Sorunlar ve Çözüm Önerileri", Rapor, Mesleki Eğitim Kurulu'na Sunulan, 3 Eylül 2004, Ankara
- <http://www.megep.meb.gov.tr>, "Modül Yazım Formatı", EARGED Çalışma Grubu, 16 Mart 2006.

THE PROJECT OF STRENGTHENING OF THE VOCATIONAL EDUCATION FROM PROJECT TO APPLICATION (SVET) (Sample Of Afyonkarahisar)

İsmail GÖK*

Abstract

The Project of Strengthening of the Vocational Education and Training System in Turkey(SVET), has been come true which is important to provide it in terms of the integration of Vocational Technical Training System as for entering the European Union (EU) and the ability of Turkey to compete with other mainstream economies of the world. In this research, it has been tried to get the opinions and suggestions of people who apply the process of application from the project to reality via a developed survey items.

As the result of the research, it has been found that the Project hasn't been adequately introduced to the technical teachers and school administrators who will be responsible of applying SVET who are unaware of the module contents and they reflect the problems of application of the Project without using the modular system beforehand. It is important that the applicability and future of the Project is based on these people who will apply the Project. The SVET, which will improve the quality of technical education, will be got to the aim easier that is wanted by making adequate infrastructure and educating the people who will apply it too.

Key Words: SVET, vocational and technical training, project application

* Afyonkarahisar Central Industrial Vocational High School Teacher, SVET Expert -Change Agent